

Prevenција: Kad upijem znanje, odbijam alkoholiziranje 2018.-2019.

Provoditelj: Udruga "Ne-ovisnost"

Godina provedbe: 2019

Kratki opis programa

Projekt Kad (u)pijem znanje, odbijam alkoholiziranje 2018.-2019. je inovativni je i suvremeni projekt usmjeren na smanjenje broja mladih osoba koje posežu za alkoholom nagrađuju i pozitivno ponašanje vezano uz smanjenu konzumaciju alkohola i jačanje stavova o nekonзумaciji alkohola.

Partner je Ugostiteljsko – turistička škola Osijek. Suradnik na projektu je Ekonomska i upravna škola Osijek.

Sažetak programa

Opis i cilj projekta je suzbijanje i sprječavanje pojave ovisnosti o alkoholu među djecom i mladima te rizičnog ponašanja djece i mladih vezano uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti.

Specifični ciljevi projekta su:

1. Manji broj učenika započetih s konzumiranjem alkohola za vrijeme trajanja projekta u eksperimentalnoj skupini u odnosu na kontrolnu skupinu.
2. Broj mladih s promijenjenim stavovima o konzumaciji alkohola na kraju projekta bit će veći u eksperimentalnoj nego u kontrolnoj skupini.
3. Poticati zdrave oblike ponašanja kroz grupni rad koji podupire pozitivno ponašanje vezano uz smanjenu konzumaciju alkohola i jačanje stavova o nekonzumaciji alkohola
4. Kroz promidžbenu kampanju upoznati širu javnost o projektnim aktivnostima te motivirati mlade za sudjelovanjem u projektnim aktivnostima.
5. Poticati zdrave oblike ponašanja kroz tjelesnu aktivnost

Izravni korisnici projekta su 130 učenika drugih razreda srednje Ugostiteljsko-turističke škole u Osijeku, strukovnog usmjerenja, njihovi razrednici i stručna služba škole (dalje u tekstu: Eksperimentalna skupina). Osim navedenih, poradi evaluacije uinka projekta, u projektu će sudjelovati i učenici (130) koji će činiti kontrolnu skupinu, a također su učenici drugih razreda srednje Ekonomske i upravne škole u Osijeku, isto strukovnog usmjerenja. Neizravni korisnici obuhvaćeni projektom su šira javnost koju ćemo upoznati s projektnim aktivnostima.

Glavne projektne aktivnosti:

1. Pripremne aktivnosti
2. Inicijalni razgovor s razrednicima
 - 2.1. Prezentacija projekta i upoznavanje s aktivnostima i ciljevima projekta
 - 2.2. Upoznavanje s njihovim dužnostima i poziv na suradnju
 - 2.2.1. Zadaća razrednika je osigurati slobodan termin za provedbu aktivnosti
 - 2.2.2. Motiviranje učenika na potpisivanje i poštivanje ugovora o sudjelovanju
 - 2.2.3. Sudjelovanje u završnim aktivnostima projekta
3. Informiranje učenika drugih razreda srednjih škola
 - 3.1. Prezentacija projekta i upoznavanje s aktivnostima i ciljevima projekta
 - 3.2. Potpisivanje ugovora o sudjelovanju u natjecanju za NAJperspektivniji razred
4. Natjecanje za NAJperspektivniji razred
 - 4.1. Izrada panoa za praćenje uspješnosti i podizanje motivacije učenika u natjecanju

- 4.2. Grupni rad kroz radionice na teme:
 - 4.2.1. "Upijam znanje" - Psihoedukacija
 - 4.2.2. Razvoj kritičkog mišljenja
 - 4.2.3. Emocije i samopoštovanje
 - 4.2.4. Moji stavovi - rješavanje sukoba i asertivnost
 - 4.2.5. Razvoj socijalnih vještina
 - 4.2.6. „Ja“ aktivni član zajednice
- 4.3. Proglašavanje NAJperspektivnijeg razreda i dodjeljivanje nagrade
- 4.4. Evaluiranje tijeka natjecanja (posjete razredima koje sudjeluju u natjecanju s ciljem provjere trenutnog stanja u natjecanju i podizanja motivacije za nastavak sudjelovanja u natjecanju)
- 4.5. Nagradni izlet za Najperspektivniji razred.
5. Vidljivost projekta
 - 5.1. Promidžbena kampanja
 - 5.2. Obilježavanje Svjetskog dana sporta 29. svibnja 2019. godine na području Osijeka
6. Evaluacija (Procesna i uinka)

Nositelj projekta je Udruga za borbu protiv ovisnosti Ne-ovisnost unutar koje su zaposleni voditelj i izvoditelj projekta, Ines Arbanas, voditeljica Savjetovališta i administrator u Udruzi Ne-ovisnost i Iva Kristić, mag. psych. Partner je Ugostiteljsko – turistička škola Osijek. Suradnik na projektu je Ekonomska i upravna škola Osijek. U projektu će sudjelovati i volonteri i to naše organizacije pri provođenju aktivnosti vidljivosti projekta - podjeli promidžbenog materijala te podjeli utješne nagrade te volonteri – studenti pedagogije, nastavnih smjerova i psihologije prilikom pripreme radionica i pri provođenju radionica.

1. Županije provedbe

Osječko-baranjska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 01.09.2018

Datum završetka: 31.08.2019

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

Partner je Ugostiteljsko – turistička škola Osijek. Suradnik na projektu je Ekonomska i upravna škola Osijek.

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Grad Osijek-Osječko-baranjska županija. Projekt Kad upijem znanje, odbijam alkoholiziranje 2018.-2019. je razvijen na temelju projekta Kad (u)pijem znanje, odbijam alkoholiziranje koji je bio inovativni i suvremeni projekt usmjeren na smanjenje broja mladih osoba koje posežu za alkoholom nagradu i pozitivno ponašanje vezano uz smanjenu konzumaciju alkohola i jačanje stavova o nekonsumaciji alkohola. Projekt se provodio u gradu Osijeku u razdoblju od 1.9.2017. do 31.8.2018. u kojem su sudjelovali učenici drugih razreda srednje Ekonomske i upravne škole Osijek. Znanja koja samo stekli u ovom projektu su iskoristili kako bi projekt unaprijedili i dodatno unaprijedili aktivnosti projekta.

Godina u kojoj se program provodio: 2017.-2018.

Broj obuhvaćenih korisnika: 168

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Univerzalna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Škola

9. Rizici i zaštitni imbenici na koje program cilja

Rizici i imbenici: Rizici i imbenici: Individualne osobine, obiteljski rizici i imbenici; školski rizici i imbenici, rizici i imbenici u zajednici, adolescencija - kritičan period

Adolescencija je vrijeme burnih psihičkih i fizičkih promjena praćena izraženom nesigurnošću i nestabilnošću te stalnim preispitivanjem vlastitog identiteta. Takvo je okruženje plodno tlo za sklonost raznoraznom eksperimentiranju u ponašanju, pa tako i onom s alkoholom. Iako eksperimentiranje ne vodi nužno u ovisnost, pripito ili pijano stanje uvijek je potencijalni izvor rizicnog ponašanja.

U ovisnosti po modelu (modeliranje) oblik je socijalnog učenja u kojemu pojedinci u ovisna ponašanja preuzimaju i tu ovisna ponašanja kao svoja. Osobe u našem (socijalnom) okruženju modeliraju ovisna ponašanja velikim dijelom preuzimamo i uključujemo u repertoar vlastitog ponašanja. Navedeni socijalizacijski utjecaji prisutni su tijekom cjelokupnog života čovjeka, ali su posebno izraženi i utjecajni u djetinjstvu i adolescenciji „kada vršnjaci ke skupine služe kao vježbalište za interpersonalne odnose odraslih“. Zagovornici teorije socijalnog učenja ili učenja po modelu navode kako su vršnjaci, odnosno razredne kolege vrlo značajan model ponašanja vezanog uz konzumaciju alkohola. Gledaju i svoje vršnjake kako ponašaju s konzumacijom alkohola, adolescenti mogu osjetiti pritisak da i oni eksperimentiraju s istim (Strategija okruženja). Koncept ovisnosti polazi od činjenice kako pojedinci ne započinju sa zlouporabom štetnih sredstava i/ili sredstava ovisnosti isključivo zbog svojih individualnih osobina, već i zbog socijalnog konteksta u kojemu žive i koji kroz složenu mrežu socijalnih odnosa i socijalnih pritisaka kataliziraju sklonost prema eksperimentiranju, pretjeranom uzimanju ili zlouporabi štetnih tvari.

Zaštitni imbenici: visoka razina motivacije, povezanost s vršnjacima konvencionalnih stavova, potkrepljuje pozitivno ponašanje, odnosno nekonzumiranje alkohola, zadržati pozitivne učinke (nekonzumiranja alkohola) sudjelovanja u projektu zbog samog zadovoljstva uspjehom u natjecanju

Temeljna pretpostavka teorije učenja uvjetovanjem jest da će ono ponašanje koje je pozitivno potkrepljivano imati veću vjerojatnost javljanja. Nagradivanjem razreda atraktivnim nagradama za pozitivno ponašanje i promjenu stavova, takvo ponašanje postaje poželjno i vrijedno.

Nagradivanjem pozitivnog ponašanja vezanog uz smanjenu konzumaciju alkohola i jačanje stavova o nekonzumaciji alkohola, vršnjaci koji pristaju na izazov utjecat će na druge svojim pozitivnim modelom ponašanja. Gledaju i problem s aspekta razvojne psihologije poticanje pozitivnog ponašanja, odnosno nagradivanje pozitivnog ponašanja vezanog uz konzumaciju alkohola i promjenu stavova, polučiti će bolje rezultate ako se u obzir uzme da su razvojno adolescenti skupina koja se radije orijentira na sada i ovdje nego na budućnost pa će tako pozitivne kratkotrajne posljedice kao što je nagradni izlet polučiti bolje rezultate u oblikovanju ponašanja nego zastrašivanje lošim dugotrajnim posljedicama na zdravlje koje mogu uslijediti u budućnosti.

10. Procjena potreba

Način provedbe: Podaci iz prethodnog projekta,

Analiza dostupnih podataka i izvješća

Alkoholizam je pretjerano uživanje alkoholnih pića, pijan evanje, kronično otrovanje alkoholom, uzrokovano njegovom zloupotrebom. Kroničnik je alkoholičar osoba koja prekomjerno pije alkoholna pića, osoba u koje je ovisnost o alkoholu tolika da pokazuje psihičke poremećaje ili slične manifestacije koje oštećuju njeno duševno i tjelesno zdravlje, kao i njen odnos s drugim osobama. Osoba koja pije umjereno i ne pokazuje znakove alkoholizma ne smatramo alkoholičarom. No i umjereno pijenje ostavlja mnoge posljedice na organizam koje ovise o mnogim imbenicima. Umjereno pijenje je društveno tolerirano. Prema istraživanju Uporaba sredstava ovisnosti u hrvatskom društvu iz 2016. g. navodi se: više od polovine odraslih (57.9%) i tri petine mladih odraslih (61.3%) nema ništa

protiv ispijanja jednog ili dvaju pi a nekoliko puta tjedno. Godine izme u djetinjstva i odrasle dobi razdoblje su preobrazbe i sazrijevanja. Intenzivne i sveprožimaju e promjene u podru ju mišljenja, osje aja i odnosa s drugima oblikuju jedinstven pogled adolescenata na sebe i druge. Mladi piju zbog mnogih razloga koji ovise o osobnim i društvenim sklonostima i okolnostima. Neki od uobi ajenih razloga su želja da se bude druk iji od drugih, strah od nepripadanja skupini, dosada, ugodan okus te vjerovanje da e se nakon pi a osje ati opuštenije i veselije. Utjecaji na navike pijenja mladih su mnogobrojni i ovise o normama socijalnog okružja. Prema Nacionalnim rezultatima istraživanja o alkoholu u okviru JA RARHA iz 2015. g. kao motive pijenja u posljednjih 12 mjeseci 38,3 % navodi zato što pije in zabave i proslave boljima, 26,4 % zato što je zabavno, 25,2 % zato što im se svi a taj osje aj, 17,7 % zato što je dio zdrave prehrane, 14,4 % zato što je zdravo. Epidemiološki pokazatelj alkoholizma kod mladih jedan je od zna ajnijih javno zdravstvenih problema. Alkoholizam je najteži socijalni ovisni ki problem gotovo posvuda u svijetu. Poznato je da alkoholizam jedne osobe svojim poteško ama nanosi patnje još 4 do 5 osoba iz okoline. Prema istom istraživanju navodi se: jedan dio ispitanika navodi kako je u posljednjih 12 mjeseci kao posljedicu pijenja druge osobe doživio neku osobnu štetu (bili budni no u, verbalno zlostavljani, tjelesno ozlije eni, sudjelovali u ozbiljnoj prepirci/sva i, vozili se s voza em koji je previše popio, bili sudionikom prometne nesre e, osje ali se nesigurnim na javnom mjestu, uklju uju i i javni prijevoz, bili uznemiravani od ljudi koji su povra ali, urinirali ili pravili nered kada su bili pijani): 20,1 % njih od strane nepoznate osobe, 43,7 % od poznate osobe, 49,8 % i nepoznate i poznate osobe. Prema istraživanju Uporaba sredstava ovisnosti u hrvatskom društvu (Zagreb 2016.) stoje podaci da je u posljednjih godinu dana alkohol konzumiralo 73.2% odraslih, a prema prije navedenom istraživanju navodi se da je 11,1 % ispitanika u RH u posljednjih 12 mjeseci pilo alkoholna pi a na ekscesivan na in (pijenje 60 g istog alkohola za muškarce ili 40 g istog alkohola za žene u jednoj prigodi u posljednjih 12 mjeseci) barem jednom mjese no, što je poražavaju i broj. Prema posljednjem izvještaju o Alkoholu kao javno-zdravstvenom problemu u Hrvatskoj Svjetske zdravstvene organizacije alkohol je peti vode i imbenik rizika za smrtnost i bolesti u svijetu, a 5,9% smrti prouzro eni su štetnom uporabom alkohola. U središnjoj i isto noj Europi, alkohol je etvrti vode i faktor rizika za bolesti i smrtnost. Svjetska zdravstvena organizacija upozorava da je problem alkohola postao vrlo akutan u svim podru jima ljudskoga života, da je alkohol teku a droga, da je najve i broj kriminalnih radnji povezan s alkoholom, da je više od polovine svih smrtonosnih nesre a, nesre a na radu i nesre a u prometu, te više od polovice svih ubojstava i samoubojstava uzrokovan zlouporabom alkohola, da ovisnost o alkoholu spada me u najve e probleme sadašnjeg svijeta, da osobito zabrinjava injenica što alkoholna pi a po inju uživati u sve mla em uzrastu. Budu i da je mlada populacija u intenzivnom rastu i razvoju, to treba shvatiti kao ozbiljan rizik od upuštanja i u druga sredstva ovisnosti. Time mlada i adolescentna populacija zbog svoje nezrelosti i neizgra enog vlastitog stava prihva a ovakvo ponašanje kao normalno ponašanje, te da je ono na in opuštanja i zabave. Doba adolescencije donosi želju za samopotvr ivanjem i izgradnjom stavova pa je prema tome pijenje alkohola jedan od njihovih koraka prema nezavisnosti i zrelosti. Me u vršnjacima eksperimentiranje je potaknuto radoznaloš u, željom za dokazivanjem te me usobnim pritiskom. Alkohol može potaknuti opuštenost i esto se u tim situacijama stje u nova poznanstva i prijateljstva. No od negativnih utjecaja alkohola naj eš e su to prometne nesre e pod njegovim utjecajem, delikventna ponašanja te prekršajne i kriminalne radnje. Javlja se sukob zrelih i nezrelih želja, onog što mladi žele i onog što se o ekuje od njih. U estalije i redovitije pijenje, koje izaziva želja da se iskuse djelovanje alkohola, koja se doživljavaju pozitivna, otvara put "problemati nom pijenju". Mladi su osobito skloni istodobnoj uporabi više sredstava ovisnosti i pove ano uzimanje jednog utje e na uzimanje drugog. „ESPAD (European School Survey Project an Alcohol and other Drugs) istraživanje, provedeno 2015. godine u pojedinim europskim zemljama, pa tako i u Hrvatskoj, pokazalo je porast pijenja alkohola me u mladima. Po istraživanju u Hrvatskoj u dobi 15 – 16 godina 92% mladih u Hrvatskoj je konzumiralo alkoholna pi a. U zadnjih 30 dana konzumiralo je alkohol 55% mladih (15-16 god.), a opilo se njih 16% u zadnjih 30 dana. Vrlo su male postotne razlike u konzumiranju alkohola te opijanju izme u dje aka i djevoj ica u toj dobi. Prema Istraživanju o zdravstvenom ponašanju u enika (HBSC) iz 2014. godine Hrvatska se nalazi me u tri i šest zemalja u kojima se najviše u enika opija i pije svaki tjedan. Rezultati istraživanja pokazuju i skromne pozitivne pomake u smanjenju pijenja alkohola, posebno u težoj upotrebi alkohola u vrlo ranoj dobi (trinaest godina i ranije). Istraživanje o Uporabi sredstava ovisnosti u op oj populaciji RH Instituta Pilar pokazalo je da prosje na dob konzumiranja alkohola me u odraslima koji su barem jednom konzumirali alkohol bila je 16 godina i 1 mjesec. Najve i je udio odraslih prvi put je konzumirao alkohol u dobi izme u 15 i 17 godina 38,09%. Istraživanje je obuhvatilo ispitanike u dobi od 15 do 64 godine i u svim dobnim skupinama bilo je najviše onih

ispitanika koji su prvi puta konzumirali alkohol u dobi između 15 i 17 godina što pokazuje da je već niz godina upravo ta dob rizična za potek konzumiranja alkohola. Relativno najveća prevalencija konzumacije alkohola u posljednjih godinu dana utvrđena je u dobnim skupinama između 25 i 34 godine (79.4%) i između 15 i 24 godine (78.3%). Prosječna učestalost konzumacije alkohola u dobi ispitanika od 15 do 24 godine jednom mjesečno ili rjeđe alkohol je konzumiralo 35,1%, 2 – 4 puta mjesečno 32,5%, a 2 – 3 puta tjedno 13,6%. Kao dob za potek svakodnevne konzumacije pijaća na uzorku od 15 – 34 godine, između 15 – 17 godine njih 3% je svakodnevno konzumiralo alkohol, 18 – 21 godine njih 2,9% iz čega se vidi da je najviši postotak svakodnevne konzumacije alkoholnih pijaća u dobi 15 – 17 godina. Učestalost konzumacije šest ili više čaša alkoholnih pijaća za redom, na uzorku od 15 – 24 godine ispitanika iznosio je 19,2% za jedno mjesečnu konzumaciju, 13,4% za jedno tjednu konzumaciju. Napominjemo da je ovaj projekt napravljen i na temelju iskustva i rada s mladima u projektu Imam stavi biram biti zdrav, u kojem smo došli do saznanja o problemu konzumiranja alkohola među učenicima prvih razreda srednje škole. Očekivani rezultati: Očekujemo dobar odaziv sudjelovanju u projektu, a što smo osigurali kroz brojne aktivnosti podizanja motivacije. Očekujemo da ćemo potvrditi postavljene hipoteze te da će doći do promjene/izmjena stavova o nekonzumaciji alkohola i smanjenja broja konzumenata alkohola na kraju projekta u eksperimentalnoj nego u kontrolnoj skupini. U ostalim projektnim aktivnostima rezultirat će time da će broj učenika koji će promijeniti stavove o konzumaciji alkohola tijekom trajanja projekta biti statistički veći u eksperimentalnoj u odnosu na kontrolnu skupinu, kao i broj učenika koji će smanjiti konzumaciju alkoholnih pijaća tijekom provedbe projekta, odnosno pojaviti će se statistička razlika između eksperimentalne i kontrolne skupine.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 24

12. Ciljevi programa

Opći: Opći cilj projekta je suzbijanje i sprječavanje pojave ovisnosti o alkoholu među djecom i mladima te rizičnog ponašanja djece i mladih vezano uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti.

Specifični: Specifični ciljevi projekta su:

1. Manji broj učenika započet s konzumiranjem alkohola za vrijeme trajanja projekta u eksperimentalnoj skupini u odnosu na kontrolnu skupinu.
2. Broj mladih s promijenjenim stavovima o konzumaciji alkohola na kraju projekta bit će veći u eksperimentalnoj nego u kontrolnoj skupini.
3. Poticati zdrave oblike ponašanja kroz grupni rad koji podupire pozitivno ponašanje vezano uz smanjenu konzumaciju alkohola i izmjenu stavova o nekonzumaciji alkohola
4. Kroz promidžbenu kampanju upoznati širu javnost o projektnim aktivnostima te motivirati mlade za sudjelovanjem u projektnim aktivnostima.
5. Poticati zdrave oblike ponašanja kroz tjelesnu aktivnost

13. Ciljana skupina

Srednja škola

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Izravni korisnici projekta su 130 učenika drugih razreda srednje Ugostiteljsko-turističke škole u Osijeku, strukovnog usmjerenja, njihovi razrednici i stručna služba škole (dalje u tekstu: Eksperimentalna skupina). Osim navedenih, poradi evaluacije uinka projekta, u projektu će sudjelovati i učenici (130) koji će formirati kontrolnu skupinu, a također su učenici drugih razreda srednje Ekonomske i upravne škole u Osijeku, isto strukovnog usmjerenja.

U Ugostiteljsko-turističkoj školi sudjelovalo je 163 učenika; od toga je bilo 80 dječaka i 83 djevojčice. U tom broju njih 47 je imalo 15 godina, njih 97 je imalo 16 godina, njih 16 je imalo 17 godina i 1 učenik je imao 18 godina. S obzirom na mjesto stanovanja, u eksperimentalnoj skupini, ukupno je sudjelovalo N=45 učenika iz Osijeka te N=118 učenika s prebivalištem izvan Osijeka (Josipovac, Erdut, Samatovci, Beli Manastir, Šepin, Ivanovo, Tenja, Petrijevci, Topoline,

Dopsin, Darda, Vukovar, Kopa evo, Antin, Strizivojna, Vuka, Mece; Podravska Moslavina, Vladislavci, Beliš e, epinski Martinci, Ernestinovo, Sarvaš, Dalj, Antunovac, Bistrinci, Livana, Valpovo, Grabovac, Normanci, Hrastin, Briješ e, Laslovo, Višnjevac, Koro ; Ivanovac, Bijelo Brdo, Donji Miholjac, Vuka, Suza, Dalj planina, Bistrinci, Bizovac, Satnica, Široko polje, Lila Podgra e, Veliškovci, Našice, Kuševica, Slavonski Šamac, Marjan ci, Branjin Vrh, Sonta (SRB), Gra ac, Podravski Podgajci, Tiholjina (BIH), Ladimirevci i Mrzovi).

Prema podacima o u enicima kontrolne skupine iz u Ekonomskoj i upravnoj srednjoj školi u Osijeku sudjelovalo je ukupno N = 108 u enika, od kojih je bilo 70 u enica i 38 u enika. U tom broju njih 23 je imalo 15 godina, njih 75 je imalo 16 godina, njih 6 je imalo 17 godina i 4 u enika je imalo 18 godina. S obzirom na mjesto stanovanja u kontrolnoj skupini, ukupno je sudjelovalo N=48 u enika iz Osijeka te N=60 u enika s prebivalištem izvan Osijeka (Ivanovac, Antunovac, Vuka, Grabovac, Višnjevac, Darda, Bilje, Vinkovci, Paulin Dvor, Nova Gradiška, Tenje, Mece, Kunišinci, Koro , epin, Donji Miholjac, Laslovo, Beketinci, Sarvaš, Normanci, Draž, Punitovci, Samatovci, Velika Kopanica, Briješ e, Petrijevci, Vladislavci, Virovitica, Beli Manastir, Ivanovac, Vrbanja, akovo, Kneževi Vinogradi, eminac, Županja, Bijelo Brdo).

Ostali socio-demografski podaci o u enicima su obra eni u Nezavisnom evaluacijskom izvještaju.

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 163

15. Metode korištene u programu

Radionica, Medijska kampanja, natjecanje

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i u inka

18. Metoda evaluacije

Vrednovanje postignu a rezultata projekta i njegov utjecaj na ispunjavanje ciljeva natje aja vršio se eksperimentalnom metodom. Ciljevi, kao i postavljene hipoteze provjeravale su se kroz usporedbu eksperimentalne i kontrolne skupine. Pretpostavka je bila, a što je i bilo provjereno demografskim upitnikom, da se eksperimentalna i kontrolna skupina ni po emu drugom ne razlikuju osim po utjecaju koji je vršen na eksperimentalnu skupinu projektnim aktivnostima. S obzirom da se skupine po etno ne razlikuju, ako nastane razlika izme u eksperimentalne i kontrolne skupine ona e se mo i pripisati sudjelovanju u projektu te e se uvidom u upitnike o stavovima o konzumaciji alkoholnih pi a te o samoj konzumaciji i vršnja kog utjecaja mo i odrediti i smjer nastale razlike i potvrditi postavljene hipoteze, a time i ispuniti ciljevi natje aja.

Evaluaciju u inka je izradio vanjski evaluator Silvija Ru evi , doc.dr.sc., prodekanica Filozofskog fakulteta u Osijeku te voditeljica katedre psihologije; osoba s dugogodišnjim iskustvom u evaluaciji u inka projekata.

S obzirom na ciljeve projekta za evaluaciju je korišten kvazi-eksperimentalni nacrt koji je detaljnije prikazan na Slici 1. K1/E1 predstavlja to ke prikupljanja podataka prije intervencije, odnosno po etka radionica, a K2/E2 nakon intervencije, odnosno održanih aktivnosti projekta. Pri tome su kao sudionici evaluacije sudjelovali u enici drugih razreda dviju srednjih škola koji su podijeljeni u kontrolnu i eksperimentalnu skupinu. No, treba napomenuti da sudionici ove evaluacije nisu podijeljeni u dvije skupine po slu aju (engl. non-random assignment) ve su u evaluaciji korištene postoje e grupe, odnosno razredi dviju škola. Odabir razreda je bio prigodni.

Podaci od sudionika prikupljeni su anketom i upitnicima. S obzirom na specifi ne ciljeve projekta, odnosno pra enje konzumacije alkoholnih pi a prije i nakon intervencije sve ankete/upitnici su šifrirani prema unaprijed zadanom klju u. Pri tome je sudionicima istaknuto da je njihovo ispunjavanje dobrovoljno, a da je sudjelovanje u evaluaciji važno zbog poboljšanja drugih, sli nih projekata. Sudionicima je tako er naglašeno da ne e biti nikakvih negativnih posljedica

ukoliko ne sudjeluju ili odustanu od sudjelovanja u evaluaciji.

Procesna evaluacija je bila interna organizacijska koju je provodila voditeljica projekta no dio procesne evaluacije je sadržan i u Nezavisnom evaluacijskom izvještaju.

Procesna evaluacija je provedena kroz interno organizacijsko vrednovanje.

Provedba projekta se pratila i vrednovala analizom objektivnih indikatora, definiranih u skladu s o ekivanim rezultatima:

1. broj u enika koji je sudjelovao u projektnim aktivnostima u odnosu na planirani broj
 2. broj u enika koji je sudjelovao u potpisivanju ugovora o sudjelovanju u natjecanju za NAJperspektivniji razred u odnosu na planirani broj
 3. broj ispunjenih demografskih upitnika u odnosu na planirani broj
 4. broj ispunjenih upitnika o stavovima o konzumaciji alkohola u odnosu na planirani broj
 5. broj ispunjenih upitnika o konzumiranju alkohola u odnosu na planirani broj
 7. broj u enika razreda koji je osvojio nagradu
 8. broj dodijeljenih utješnih nagrada
- Vjerodostojnost objektivnih indikatora dokazivat e se potpisnim listama (podaci: ime i prezime, dob, mjesto prebivališta, potpis).

19. Evaluatori

Unutarnji i vanjski

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Rezultati procesne evaluacije:

- Izra eno 1000 komada letaka, 20 plakata i jedan pokretni jumbo plakat koji je aplicirana na autobus GPP-a
- 8 razrednika i stru na služba škole sudjelovali na prezentaciji projekta i upoznavanju s njihovih dužnostima iz partnerske organizacije
- 6 razrednika i stru na služba škole upoznati s projektnim aktivnostima u Ekonomsko upravnoj školi Osijek
- Svi razredi su izradili svoje panoe za pra enje tijekom natjecanja
- 163 u enika u eksperimentalnoj skupini i 108 u enika kontrolne skupine sudjelovalo je u aktivnostima projekta
- Poštivani su planirani rokovi izvršenja aktivnosti projekta s manjim odstupanjima koje nije dovelo u pitanje ostvarenje rezultata i ciljeva projekta.
- 160 u enika te nastavnici i ostali sudionici projekta (volonteri, Udruga, Plesni studio Shine, stru na služba škole) sudjelovali su na završnoj aktivnosti projekta – proglašenju Najperspetktivnijeg razreda te su se uklju ili u aktivnosti plesa, opuštanja i zabave kroz Kreativnu radionicu plesa podržavaju i zdravije oblike ponašanja bez alkoholnih pi a
- obilježen je Svjetski dan sporta
- dodijeljene su utješne nagrade svim ostalim korisnicima njih 140.
- 21 u enik je otputovao na nagradni izlet zajedno s razrednikom i psihologom škole, sudjelovao na Maloj terenskoj nastavi, adrenalinskom parku
- objavljeni su tekstovi o projektu na internet stranici i facebook stranici udruge
- prema planiranom aktivnosti projekta koje se ti u neposrednog rada s u enicima e zapo ele su u drugom mjesecu provedbe projekta, a završile su u devetom mjesecu provedbe projekta, dakle trajale su ukupno osam mjeseci. Svaki razredni odjel (ukupno 8 drugih razreda Ugostiteljsko-turisti ke škole Osijek) u eksperimentalnoj skupini je sudjelovalo u projektu s ukupno 8 školskih sati, od ega su jedan školski sat slušali prezentaciju o projektu, jedan školski sat izra ivali pano i sudjelovali u evaluaciji (pra enje tijekom natjecanja) te 6 školskih sati sudjelovali u aktivnosti grupnog rada (školski sati=sati razrednog odjela). Osim toga, jedan dan u devetom mjesecu provedbe projekta u enici su sudjelovali u proglašenju pobjednika Natjecanja i dodjeli utješne nagrade za sve sudionike u projektu, a jedan razred, pobjedni ki, je i otputovao na nagradni izlet (u 10 mjesecu provedbe projekta).

•Kontrolna skupina (Ekonomska i upravna škola Osijek) u aktivnostima projekta je sudjelovala s dva školska sata, koliko je bilo potrebno da ispune upitnike o stavovima o konzumaciji alkoholnih pića a te o samoj konzumaciji, demografske upitnike i vršnja kog utjecaja

Vrednovanje postignuća rezultata projekta i njegov utjecaj na ispunjavanje ciljeva natječaj vršilo se eksperimentalnom metodom. Ciljevi, kao i postavljene hipoteze provjeravale su se kroz usporedbu eksperimentalne i kontrolne skupine. Pretpostavka je, a to je i provjereno demografskim upitnikom, da se eksperimentalna i kontrolna skupina ni po čemu drugom ne razlikuju osim po utjecaju koji je vršen na eksperimentalnu skupinu projektnim aktivnostima. S obzirom na to da se skupine po etno nisu razlikovale, razlika koja je nastala između eksperimentalne i kontrolne skupine može se pripisati sudjelovanju u projektu.

Evaluacija uinka temeljila se na prikupljenim i popunjenim anketnim upitnicima: demografski upitnik; upitnik o konzumiranju alkohola i upitnik o vršnja kom utjecaju. Pored navedenog, napredak korisnika u projektu pratio se i kroz kuverte (pano) u kojima je svaki učesnik za sebe na tjednoj bazi pratio/pisao svoj status vezan uz konzumiranje alkohola. Eksperimentalna skupina se testirala tri puta tijekom projekta (u prvom polugodištu testirano je 2 puta i na jednom na kraju projekta) kako bi se pratio napredak tijekom projektnih aktivnosti, a kontrolna skupina na početku i na kraju projekta. Evaluacija uinka je utvrdila jesu li postignuti specifični ciljevi projekta te dala je preporuke za daljnje provođenje projektnih aktivnosti.

Korisnici u izradi kuverti su koristili šifre po određenom kodu te im se objasnilo da podaci koje nam budu davali putem bilo kuverti ili prilikom ispunjavanja upitnika - evaluaciji biti anonimni te nitko niti od stručnih službi niti njihovih obitelji neće imati njihove pojedinačne podatke. Rezultati evaluacije su prezentirani na razini razreda odnosno usporedbi eksperimentalne i kontrolne skupine. Za kodiranje kuverti i upitnika se odlučilo iz razloga kako bi se zaštitila anonimnost korisnika i otklonio strah od otkrivanja stvarnog stanja pojedinca vezanog uz konzumiranje alkohola tj. kako bi se steklo njihovo povjerenje da iskreno iskažu svoj status.

Prema Nezavisnom evaluacijskom izvještaju za evaluaciju uinka stoji:

„Ukupno uzevši, iako učesnici uključeni u ovaj projekt nisu po spolu podijeljeni u dvije skupine, eksperimentalna i kontrolna skupina su bile izjednačene po nizu sociodemografskih i obiteljskih karakteristika. Drugim riječima, uinka, ukoliko se utvrdi, najvjerojatnije se može pripisati djelovanju samih projektnih aktivnosti...

Konkretno, u usporedbi s kontrolnom skupinom, u eksperimentalnoj skupini je veći broj sudionika prestao konzumirati alkohol. Osim toga, značajno veći postotak mladih iz eksperimentalne skupine je smanjio količinu pića (25,6%) u odnosu na mlade iz kontrolne skupine (3%). Treba napomenuti da su mladi koji su prestali ili smanjili konzumirati alkohol u obje skupine ujedno bili i mladi koji su u tri mjeseca prije početka projekta konzumirali najveći broj alkoholnih pića. Na primjer, u eksperimentalnoj skupini oni koji su prestali konzumirati alkohol ili su smanjili njegovu količinu izvještavali o broju pića prije projekta u rasponu od 15 pa sve do preko 30.

Suprotno očekivanjima, u eksperimentalnoj skupini veći postotak mladih je počeo konzumirati piće. No, uglavnom se radi o mladima koji su pili piće a u posebnim prigodama (npr. «Ne volim piti alkohol, ali su bili od brata svatovi pa sam pio u umjerenim količinama») te su kao broj pića konzumiranih u protekla tri mjeseca navodili do pet pića. Neki sudionici su navodili da su željeli po prvi put probati alkohol.

Osim toga, sudionike se također pitalo koliko im je bilo važno prestati konzumirati alkohol, pri čemu je dobivena prosječna vrijednost 2,37 (raspon: 1 = nimalo do 5 = iznimno). Drugim riječima, sudionici su općenito bili nisko motivirani da prestanu konzumirati alkohol. Usporedbom eksperimentalne i kontrolne skupine s obzirom na motivaciju za prestanak konzumacije utvrđena je značajna razlika ($p < 0,01$), pri čemu su sudionici iz eksperimentalne skupine bili motiviraniji od onih iz kontrolne skupine. Ovi rezultati su u skladu s prethodno navedenim rezultatima prema kojima je došlo do promjene statusa kod većeg broja učesnika iz eksperimentalne skupine. Ukupno uzevši, specifični ciljevi ovog projekta su postignuti..“

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini

Promoviran: da

Sadržaj i tijek kampanje: Suradnja s medijima ili drugim organizacijama tijekom proteklog razdoblja, a vezano uz promociju projekta je bila uspješna. Projekt je promoviran putem pokretnog jumbo plakata na vozilu javnog gradskog prijevoza (GPP d.o.o) tijekom 3 mjeseca. Promoviranje je započelo 21.1.2019. i traje do 21.4.2019.. Projekt je promoviran i putem objavljenih informacija o projektu na internet i facebook stranici udruge Ne-ovisnost te putem plakata koji su zalijepljeni na frekventim mjestima grada Osijeka. Medijska kampanja se dodatno temelji na podjeli letaka roditeljima, učenicima, djelatnicima Ugostiteljsko-turističke škole kao i građanima grada Osijeka. Prilikom svakog medijskog istupa navodi se i ovaj projekt.

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provedenja (HRK)

127.000,00 KN

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK): 127.000,00

Drugi izvori (HRK):